

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 32/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava II) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14Csp/45/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresný súd Bratislava II) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14Csp/45/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 32/2025 z 30. januára 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu elektronickou formou 13. októbra 2024, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestského súdu (predtým okresný súd) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14Csp/45/2018 [predtým vedenom pod sp. zn. 14Csp/45/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“), pričom pasívne legitimovaný subjekt označila samotná sťažovateľka s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike]. Súčasne navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie 3 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka má v napadnutom konaní procesné postavenie žalovanej, proti ktorej sa žalobca domáhal zaplata 9 599,42 eur spolu s príslušenstvom, okresný súd rozsudkom č. k. 14Csp/45/2018-340 z 13. mája 2022 [právoplatný 15. júla 2022, pozn.; (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“)] žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V tejto súvislosti osobitne akcentuje neprimeranú dobu trvania napadnutého konania, keďže okresný súd meritórne rozhodol až po viac ako štyroch rokoch od podania žaloby (podaná 16. apríla 2018, pozn.) a intenzitu dĺžky konania znásobuje aj absencia právoplatného rozhodnutia o výške náhrady trov konania. Mestský súd o výške náhrady trov konania síce rozhodol uznesením č. k. B2-14Csp/45/2018-345 z 20. júna 2023 (t. j. takmer rok od právoplatnosti rozsudku okresného súdu, pozn.), avšak ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o sťažnosti sťažovateľky podanej proti označenému uzneseniu 20. júla 2023, v dôsledku čoho sa stále nachádza v právnej neistote.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa sťažovateľky sa predmet napadnutého konania (spotrebiteľský spor) nevyznačuje právnou ani skutkovou zložitou, k vzniku prietahov neprispela a ich vznik spôsobili najmä nečinnosť a nesústredený postup okresného súdu. Na podklade uvedeného, s akcentom na porušenie označených práv tak v časti do vydania rozsudku okresného súdu, ako aj v rámci rozhodovania o trovách konania a s dôrazom na infláciu odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predsedníčka mestského súdu poukázala na priebeh napadnutého konania, keď rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 15. júla 2022 a o výške náhrady trov konania rozhodol mestský súd uznesením č. k. B2-14Csp/45/2018-345 z 20. júna 2023, proti ktorému sťažovateľka podala 21. júla 2023 sťažnosť, ktorú mestský súd 31. augusta 2023 expedoval žalobcovi na vyjadrenie a tento sa nevyjadril. Súdny spis bol 1. októbra 2024 pridelený zákonnej sudkyňi [redacted], ktorá bola uznesením sp. zn. ISprR/73/2024 z 30. októbra 2024 vylúčená z prejednávanej veci a spis sa pridelený sudkyňi [redacted], ktorá uznesením mestského súdu č. k. B2-14Csp/45/2018-372 z 11. februára 2025 zmenila uznesenie vyššieho súdneho úradníka

z 20. júna 2023 o výške náhrady trov konania. V závere konštatovala dôvodnosť ústavnej sťažnosti, ale neprimeranosť sťažovateľkou žiadaného finančného zadosťučinenia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

IV.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie vo veci nárokov uplatniteľných zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere poskytnutom sťažovateľke. Obdobné konania tvoria bežnú a pravidelnú súčasť agendy všeobecných súdov, a tak namietané konanie nemožno považovať za skutkovo ani právne zložité (m. m. I. ÚS 381/2020, I. ÚS 119/2022). V správaní sťažovateľky neboli zistené skutočnosti majúce vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

9. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že po vydaní uznesenia okresného súdu č. k. 14Csp/45/2018-108 z 30. novembra 2018 o zrušení platobného rozkazu č. k. 14Csp/45/2018-90 z 18. septembra 2018 okresný súd v prejednávanej veci rozhodol až rozsudkom pre zmeškanie č. k. 14Csp/45/2018-340 z 13. mája 2022 (právoplatný 15. júla 2022, pozn.), a to tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a sťažovateľke ako žalovanej priznal nárok na úplnú náhradu trov konania. Následne o výške náhrady trov konania bolo rozhodnuté až takmer rok od právoplatnosti rozsudku okresného súdu, a to uznesením mestského súdu č. k. B2-14Csp/45/2018-345 z 20. júna 2023, proti ktorému sťažovateľka podala 20. júla 2023 sťažnosť, a trvalo viac ako 1,5 roka, kým mestský súd uznesením č. k. B2-14Csp/45/2018-372 z 11. februára 2025 sťažnosťou napadnuté uznesenie zmenil. Navyše,

v postupe mestského súdu (predtým okresného súdu) sa vyskytli aj viaceré obdobia nečinnosti, a to keď o návrhu na vstup nového subjektu do konania namiesto pôvodného žalobcu doručenom 20. augusta 2018 rozhodol až 13. augusta 2020 (podľa úradného záznamu z 3. júna 2019 išlo o podanie nájdené na stole po vyššej súdnej úradníčke, pozn.), a od zaslania výzvy na vyjadrenie k sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania (doručená právnej zástupkyňi žalobcu 31. augusta 2023, pozn.) do 1. októbra 2024, keď bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi, ktorá 28. októbra 2024 oznámila svoju zaujatosť a uznesením mestského súdu sp. zn. ISprR/73/2024 z 30. októbra 2024 bola vylúčená z prejednávanej veci.

10. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 46 ods. 1 ústavy:

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka na základe vlastných tvrdení o existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní namieta porušenie práva na súdnu ochranu. Ústavný súd primárne poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy [obdobne čl. 36 ods. 1 listiny (m. m. IV. ÚS 312/04, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020)]. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). *In concreto*, základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny) môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietahov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia, že (i) v rozporovanom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a (ii) intenzita zbytočných prietahov vo svojej podstate znamená úplne zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (III. ÚS 49/04, III. ÚS 348/05, I. ÚS 271/2021), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcim konaní, čo ale nie je prípadom sťažovateľky (bližšie body 2, 4 a 9 tohto nálezu, pozn.).

12. Napriek tomu, že celková dĺžka napadnutého konania nie je s ohľadom na predmet konania akceptovateľná, čo ústavný súd zohľadnil v rámci posudzovania zásahu do práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, z obsahu súdneho spisu vyplýva, že v prejednávanej veci bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom okresného súdu (právoplatný 15. júla 2022, pozn.) a mestský súd rozhodol aj o sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu o výške náhrady trov konania vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktoré zákonná sudkyňa uznesením č. k. B2-14Csp/45/2018-372 z 11. februára 2025 zmenila. Ústavný súd preto nezistil naplnenie podmienok na vyslovenie záveru o odmietnutí spravodlivosti, t. j. nezistil pochybenia takej intenzity, ktoré by umožňovali rezultovať záver o porušení práva na súdnu ochranu podľa

čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel [§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku tohto nálezu)].

IV.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu:

13. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že aj keď ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 10 tohto nálezu, pozn.), ich porušenie automaticky neznamená aj sťažovateľkou namietaný zásah do základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a pre prípadný záver o ich porušení je potrebné skúmať konkrétne okolnosti prípadu (I. ÚS 363/2020).

14. Keďže sťažovateľka zásah do označených práv spája s absenciou rozhodnutia o výške náhrady trov konania, avšak v posudzovanom prípade nedošlo k úplnému zmareniu nadobudnutia vlastníctva k peniazom predstavujúcim náhradu trov napadnutého konania, ale len k oddialeniu nadobudnutia tejto peňažnej sumy, keď mestský súd medzičasom rozhodol o sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu o výške náhrady trov konania (body 9 a 12 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel [§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku tohto nálezu)].

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

15. Ústavný súd v náleze nesformuloval príkaz mestskému súdu konať bez zbytočných prierahov (§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde), keďže sťažovateľka v ústavnej sťažnosti taký návrh nepredniesla a ústavný súd je v tejto súvislosti viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde).

16. Sťažovateľka sa domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 3 500 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť mestského súdu (predtým okresného súdu), skutočnosť, že v napadnutom konaní bolo v merite veci právoplatne rozhodnuté ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (rozsudkom okresného súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 15. júla 2022, pozn.), čím sa miera právnej neistoty sťažovateľky podstatným spôsobom znížila, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, ako aj medzičasom rozhodnutie o výške náhrady trov konania (body 9 a 12 tohto nálezu, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 2 000 eur, a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 2 a 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

17. Ústavný súd sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku

2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 142,79 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu